



# Profil Opštine Podgorica

## I Osnovni podaci o Opštini Podgorica

Podgorica je politički, ali i privredni centar Crne Gore.

Opština Podgorica pokriva teritoriju površine 1.441 km<sup>2</sup>, i u ukupnoj površini Republike učestvuje sa 10,4%. U odnosu na prosjek Republike, spada u razvijene opštine (rang 127).

Dva ključna indikatora za utvrđivanje razvijenosti područja su:

- društveni proizvod po stanovniku
- stopa zaposlenosti tj. nezaposlenosti.

Po prostorno demografskoj analizi pripada tipu područja visoke koncentracije.

Sa 173 020 stanovnika čini 26% populacije Republike, a gustina naseljenosti je 118,9 st/km<sup>2</sup>, što je znatno više od prosjeka Republike.

Teritorija	P km <sup>2</sup>	Br st 1991	Index 91/81	Br st 2000	Index 00/91	Gustina naselj.	
						1991.	2000.
Podgorica	1.441	152.025	115,1	171.320	113	114,4	118,9
RCG	13.820	615,035	105,5	658.280	107	46,5	47,7

## II Indikatori tekućeg ekonomskog stanja

## Struktura i broj preduzeća

Prikupljanje podataka o preduzećima u Opštini Podgorica zapravo nije nimalo lak poao. Prije svega ovdje postoje tri institucije koje posjeduju informacije o preduzećima: Privredni sud, Zavod za statistiku, Centralna banka Crne Gore (platni promet), a njihovi se poaci razlikuju. Baza podata CB CG Platnog prometa je najrelevantnija, jer se u Platnom prometu nalaze računi svih preduzeća, takođe i iz razloga što ova preduzeća imaju zakonsku obavezu da predaju završne račune ovoj instituciji.

Po najnovijim istraživanjima u Podgorici postoji 4804 registrovanih preduzeća. Veliki broj uspješnih preduzeća govori o razvijenosti privrede u Podgorici i njenom strateškom značaju za čitavu republiku.

### Struktura preduzeća :

Pravni oblik	Broj	%
AO	133	2.76%
DOO	3148	65.52%
Samostalni preduzetnici	1063	22.13%
Ortačka društva	140	2.91%
Zadruga	34	0.7%
NVO	46	0.96%
Ustanove	175	3.65%
Dio stranog društva	54	1.12%
Komanditno društvo	11	0.23%
Ukupno	4804	100%

Kao što vidimo, najzastupljeniji oblik privrednih društava su Društva sa ograničenom odgovornošću. Što se tiče djelatnosti kojom se bave podgorička preduzeća, najzastupljenija je trgovina (u ukupnoj strukturi zastupljena sa 50,6%), poslije koje je najzastupljenija djelatnost pružanja poslovnih, finansijskih i drugih usluga. Zastupljenost različitih privrednih djelatnosti u podgoričkoj privredi predstavlja sljedeća tabela

### Struktura preduzeća po djelatnostima:

Privredna djelatnost	%
Industrija i rudarstvo	7.94%
Poljoprivreda i ribarstvo	0.50%
Šumarstvo	0.30%
Vodoprivreda	0.03%
Građevinarstvo	4.01%
Saobraćaj i veze	3.10%
Trgovina	50.6%
Ugostiteljstvo i turizam	4.43%
Zanatstvo	3.97%
Stambeno komunalne djelatnosti	0.53%
Poslovne, finansijske i druge usluge	13.39%
Obrazovanje, kultura, sport	4.12%
Zdravstvo i socijalna zaštita	2.12%
Ustanove	4.96%
Ukupno	100%

### Zaposlenost i nezaposlenost

Broj lica koja traže zaposlenje preko Biroa rada Podgorica na dan 31.12.2001. godine bio je 19.899 ili 24,8% ukupne nezaposlenosti u Crnoj Gori. Od toga broja žene čine 63,4% , prvi put traži zaposlenje 12.302 lica ili 61,8% , preko 8 godina posao čeka 5.649 lica ili 28,4% .

Posredstvom Zvoda za zapošljavanje u 2001.godini, oglašena je potreba za zapošljavanje 4.322 radnika ili 23,4% ukupnih potreba na nivou Crne Gore. U Sructuri prijavljenih potreba dominiraju potrebe sa fakultetskom diplomom kao i potrebe za nekvalifikovanom radnom snagom.

U 2001. godini posredstvom Biroa rada Podgorica, ukupno je zasnovalo radni odnos 758 radnika, od čega 453 sa IV stepenom stručnog obrazovanja i 130 sa fakultetskom diplomom.

Zapopšljavanje pripravnika u 2001 godini veće je za 70,7% nego u predhodnoj i iznosi 30,6% od ukupnog broja zaposlenih pripravnika u Crnoj Gori.

Broj nezaposlenih lica, koja su ostala bez posla po osnovu stečaja, a ostvarila su pravo na novčanu pomoć na Birou rada Podgorica 31.12.2001. godine, bio je 1.895 .

Prosječan broj zaposlenih u privredi Podgorice u 2001. godini (na osnovu podataka iz godišnjih računa) je 29.312 .

## Uvoz - izvoz

Ostvarena robna razmjena Opštine Podgorica u 2001. godini vrijednosno iznosi oko 413 mil.dolara, u čemu je:

Izvoz: 149 mil.dolara

Uvoz: 264 mil.dolara

U odnosu na 2000. godinu ukupna razmjena veća je za 22,57% pri čemu je povećan :

Izvoz: 5,4%

Uvoz: 35%

Pokrivenost uvoza – izvozom ostvarena je sa 56,6%, što je za 15,9 indeksnih poena manje nego u 2000 godini.

Deficit trgovinskog bilansa iznosi 115 mil.dolara, i povećan je u odnosu na predhodnu godinu za 60 000 US \$ ili za 13 %.

Ostvarena kretanja u oblasti ekonomskih odnosa sa inostranstvom za 2001. godinu:

Vrsta	2000.god	2001.god	INDEX 2001/2000
Izvoz	141,6	149	105,4
Uvoz	195,2	264	135

## Profil Opštine Podgorica 6

Obim razmjene	336,8	413	122,6
Saldo razmjene	-53,6	-115	213
Pokrivenost uvoza izvozom	72,5	56,6	78,1

Osnovne karakteristike spoljno-trgovinske razmjene ogledaju se u povećanju ukupnog obima robne razmjene, povećanju izvoza, uvoza i deficita, a smanjenju pokrivenosti uvoza izvozom.

Posmatrano po ekonomskoj namjeni u robnoj strukturi izvoza najzastupljeniji su proizvodi za reprodukciju (preko 90% čini aluminijum i proizvodi od aluminijuma).

Pored aluminijuma u izvozu su najzastupljenije sljedeće robe: otpaci i ostaci od bakra i aluminijuma, sirove govedje kože, vino, rezana drvena gradja i elementi za namještaj.

Kod uvoza su takodje najznačajnije stavke proizvodi za reprodukciju (ugljene electrode, naftni kokos, kaustična soda, cement, komutacioni aparati za telefone, predajnici za radio i telefoniju) i široku potrošnju.

Kod roba široke potrošnje došlo je do značajnog rasta uvoza i to poljoprivredno prehrambenih proizvoda. Pored ovoga, u strukturi uvoza su značajno zastupljeni gradjevinski materijali, električne mašine i aparati, hemijski proizvodi, saobraćajna sredstva, proizvodi tekstilne industrije, finalne prerade drveta, sredstva za opštu i ličnu higijenu idr.

Samo 10 preduzeća izvezlo je robe u vrijednosti 143,8 mil US\$ ili 96,3% ukupnog izvoza Opštine. Samo učešće KAP-a u ukupnom izvozu opštine iznosi 87,7%.

Na strani uvoza, takođe je preko malog broja preduzeća realizovan pretežni dio nabavke.

### Izvoz

US \$

Preduzeća	2000	2001
KAP	120.307.000	131.017.000
Vektra	7.814.000	5.741.000
Plantaže	1.620.000	2.088.000
Oro-Met Popović	458.000	2.054.000
Prerada	13.000	640.000

Kovačnica	666.000	617.000
Centrokoža Produkt	76.000	467.000
Ditta	278.000	415.000
Golden gate	312.000	383.000
Datronik	5.000	377.000

## UVOZ

US \$

Preduzeća	2000	2001
KAP	26.536.000	27.280.000
Pop fruit	4.978.000	22.847.000
Neregelia	204.000	9.799.000
San Francisko	2.972.000	7.695.000
Krisma trade	2.282.000	3.685.000
Pro Monte	5.023.000	9.777.000
Plantaže	2.111.000	3.601.000
Vesta Nuova	2.888.000	2.317.000
Tradecom	1.265.000	2.316.000
Mont Valeri	-	2.255.000

## Finansijski rezultat poslovanja

Iz osnovnih finansijskih pokazatelja poslovanja ukupne privrede može se zaključiti da je u 2001. godini tađe ostvaren prihod od 1.103.976,5 Eur od čega na poslovni prihod otpada 95,8%.

U odnosu na predhodnu godinu ukupan prihod je veći za 40% a poslovni prihod je veći za 43%. Revalorizacioni prihodi niži su za 95% od istih u 2000. godini. Ukupan prihod koji su ostvarila preduzeća iz privrede Podgorice čini 46,8% ukupnog prihoda koji su ostvarila preduzeća u Crnoj Gori.

Ukupno ostvareni rashodi u 2001. godini iznose 1.080.546,5 Eur i veći su za 35% nego u predhodnoj godini.

Učešće podgoričkih preduzeća iz oblasti privrede u ukupnim rashodima privrede Crne Gore je 45,4%.

U 2001. godini preduzeća iz oblasti privrede su iskazala dobitak u visini od 51.357 eura.

Ukupan ostvareni gubitak u 2001. godini iznosi 27.926,5 eura.

Od ukupnog tekućeg gubitka preduzeća iz privrede u 2001. godini najveći dio nastao je u poslovanju preduzeća iz oblasti industrije (36,5%), zatim u oblasti saobraćaja i veza (21,2%) i trgovine (16,5%). Ove oblasti učestvovala su u ukupnom prihodu privrede sa 30,4% ; 16,3% ; i 33,2% a u prosječnom broju zaposlenih sa 29,5% ; 20,2% i 21,5%.

Posmatrano po sektorima u ukupnom dobitku privrede najviše učestvuje mješoviti sektor (61%) zatim privatni (38%) , društveni sektor (1%) .

U ukupnom gubitku takodje je najveće učešće mješovitog sektora (65%) zatim privatnog (21%), društvenog (13%) i zadružnog (1%) .

## **Eksterna finansijska podrška**

- Ministarstvo turizma je u cilju kvalitetnije pripreme ljetnje sezone za 2001 godine uplatilo Opštini 80000 Eura.
- Direkcija javnih radova po Programu javnih radova za Opštinu utrošila 1.376.678,5 Eura.
- U toku 2001 . godine preduzete su aktivnosti investiranja , izgradnje i rekonstrukcije gradskih ulica i prilaznih puteva. Ukupna vrijednost radova u Podgorici iznosi 65.596 Eura.
- U 2001. godini u RCG finansirano je 13 objekata predračunske vrijednosti 2,2 mil Eura pri čemu je učešće Fonda za razvoj 389.000 Eura ili 18%. Na Opštinu Podgorica odnosi se 4 projekta predračunske vrijednosti 346716 Eura , a učešće Fonda je 20,88%.
- Za 2001 . godinu Zavod za zapošljavanje Crne gore pozitivno je ocjenio 928 projekata, što čini 1.557 novih radnih mjesta predračunske vrijednosti 4.510.205 Eura. Najveće učešće u ukupno odobrenom broju kredita imaju Opštine Nikšić , Podgorica i Bijelo Polje (50,5%). Samo na Podgoricu se odnosi 152 projekta za 359 radnih mjesta predračunske vrijednosti 985.600 Eura.

Pregled poslovanja pojedinih privrenih subjekata u Opštini Podgorica u 2001 . godini

US \$

Preduzeća	Grana privrede	Broj radnika	% Iskoriš . kapacit .	Finans. Rezultat	Izvoz
KAP	Industrija	3.106	-	+102.297	149.873.421
TI Titex	Industrija	418	48	-2.350.882	-
DOO Prerada aluminijuma	Industrija	611	13,7	-7.420.068	280.000
Elastik Plastika	Industrija	203	6	-808.279	-
Duvanski Kominat	Industrija	1.130	47	+92.893	-
DOO Kovačnica	Industrija	147	8	-3.400.000	1.140.800
Hemomont	Industrija	92	85	+747.959	90.650 E
HI Radoje Dakić Fab. Transmisija	Industrija	390	5	-1.829.878	-
HI Radoje Dakić Inženjer. rem. servi.	Industrija	58	34	-194.572	-
Mljekara	Poljoprivreda	205	140	+2.635	-
Plantaže	Poljoprivreda	859	-	3.737.920	2.287.209
Podgorica Expres	Saobraćaj	66	90	-266.431	-
Crna Gora Put	Saobraćaj	909	57	-3.130.912	-
Građevinar	Građevin.	41	81	+57.894	-
Gorica AD	Građevin.	357	84	-573.193	-
SI – Promet	Trgovina	28	-	+3.917	-
Automont	Usluge	104	-	-338.286	-
Higijena	Usluge	24	40	+22.412	-
UTIP Crna Gora	Turizam	-	43	+10.223	-
Zetatrans	Saobraćaj	252	-	+172.030	250.000

## Zaključne ocjene

- Opština Podgorica čini 10,4% od ukupne površine Republike, 26% stanovništva Republike, 24.8 % nezaposlenih u Republici ;
- Najveći broj preduzeća registrovan je u oblasti trgovine, finansijskih i drugih poslovnih usluga i industriji i rudarstvu. U ova tri sektora posluje 81,6% podgoričkih preduzeća.
- Učešće privatnog vlasništva je 92%. Takođe je 92% podgoričkih preduzeća u ukupnom dobitku privrede učestvovalo sa 37.8%.

U ukupnom gubitku privrede privatni sektor je učestvovao sa 21.8%, a mješoviti sa 64.7%, ili 16 puta veći broj preduzeća ostvaruje 3 puta manji gubitak i 1,5 puta manji dobitak.

- U društvenom proizvodu Republike Podgorica učestvuje sa 26.8%.
- U odnosu na prosjek Republike Podgorica spada u razvijene opštine po ekonomsko socijalnim pokazateljima.